

Excursie Brabantse Wal: Ossendrecht en Halsteren

Op 26 maart 2022 bezochten we twee boomrijke gebieden op de Brabantse Wal, een twintig kilometer lange zandrug met daarop steden, dorpen en natuurgebieden, die zich in noord-zuidrichting uitstrekt van Steenberg en Bergen op Zoom, Halsteren en Woensdrecht tot aan Ossendrecht bij de grens met België. Opvallend in dit landschap is de steile rand of zoom, ook wel steilrand, die de begrenzing vormt van hoge zandgronden (tot 22 meter) en lager gelegen zee-kleipolders.

Parkachtig groenproject Achtlanen in Ossendrecht

Peter Blommerde leidt ons rond. We starten in de Wilgenlaan. Peter is de initiator van het burgerinitiatief Groenproject Achtlanen, een in zijn woonwijk gelegen dendrologisch park. Boomsoorten die in het gebied al aanwezig waren, zoals Zomereik (*Quercus robur*), Gewone beuk (*Fagus sylvatica*)

en Grove den (*Pinus sylvestris*), zijn de afgelopen jaren aangevuld met vele andere boomsoorten, in het bijzonder met diverse soorten en cultivars van de Spar en Magnolia. We treffen het qua sfeerbeeld, want veel soorten Magnolia staan eind maart in bloei.

De droom van Peter is dat Ossendrecht hét Magnolia-dorp van Nederland wordt. Dertig jaar geleden begon hij met de aanschaf van acht exemplaren voor zijn eigen tuin. Geleidelijk aan wist hij meer en meer burens te enthousiasmeren, wat ertoe leidde dat er inmiddels zo'n vierhonderd Magnolia's in de Achtlanenwijk staan. Uiteindelijk wist hij ook het dorpsplatform Ossendrecht en de gemeente Woensdrecht mee te krijgen. In 2020 konden – met gemeentelijke subsidie – honderdtachtig Magnolia's in privé voortuinen worden aangeplant en daarnaast op dertien locaties in het open-

Overzichtskaart Brabantse wal met de steilrand

bare gebied. De bedoeling is dat er de komende jaren nog meer Magnolia's bijkomen, met als te bereiken resultaat een Magnolia-route door het gehele dorp, met naambordjes waarop de boomsoort zijn vermeld. Vanaf het begin is Peter bezig met de bodemverbetering van de zure zandgrond door toevoeging van champignonmest en mineralen. Eerst in de eigen tuin en in de omliggende percelen, vervolgens in de buurt en de wijk. In de loop van de jaren zijn honderden kubieke meters champignonmest in het gebied verwerkt. Per boomsoort wordt de na te streven pH-waarde benaderd door toevoeging van een uitge-

Met Peter Blommerde op stap in de Achtlanenwijk

kiende mix van kalk, kalium en magnesium, opdat een perfecte bosgrond wordt gecreëerd, met behoud van een humuslaag. We wandelen door de Eikenlaan en zien vaardig gemaakte insectenhôtels en nestkastjes. Dat moet de aanwezigheid van vogels zoals boomklevers en mezen stimuleren, ter voorkoming van insectenplagen in bomen. 'De mezen doen het werk', aldus Peter.

De extra aangeplante bomen zijn veelal als zaailingen gekocht. We zien onder andere diverse exemplaren van de Zoete kers (*Prunus avium*), Japanse kornoelje (*Cornus kousa*) en Sneeuwkllokjesboom (*Halesia carolina*). De mooiste plek in het gebied is ongetwijfeld de vallei langs het pad naar de hoek Berkenlaan/Kastanjelaan. 'Hier moet ik iets mee', dacht Peter toen hij het verwaarloosde gebied jaren geleden voor het eerst zag. Tegenwoordig ligt in het centrum van deze vallei een prachtig grasveld vol met Madeliefjes (*Bellis perennis*), met daaromheen diverse kleurige voorjaarsbloeiers zoals Langbladige druifhyacint (*Muscari armeniacum*) en Winterakoniet (*Eranthis hyemalis*), waarbij verder ook diverse exemplaren van de Naald van Cleopatra (*Eremurus robustus*) opvallen.

Peter loodst ons dwars door de met Sparren bezette helling. In de ondergroei zijn Rododendrons aangeplant. We zien onder andere Colorado-zilver-spar (*Abies concolor*), Edelspar (*Abies procera*) en Reuzenzilver-spar (*Abies grandis*).

Via de Lindelaan, de Dennenlaan en de Duinstraat lopen we terug naar de Wilgenlaan om tot slot de tuin van Peter te bewonderen. Onderweg en in zijn tuin kwamen we vele soorten Magnolia tegen, zoals *Magnolia grandiflora*, *M. campbellii*, *M. ×soulangeana*, *M. 'Atlas'*, *M. 'Genie'*.

Landgoed De Hertgang in Halsteren

In het twintig kilometer noordelijker gelegen arboretum Landgoed De Hertgang in Halsteren worden we ontvangen door Hans en Jannie Remijnse. Dit arboretum ligt pal op de steilrand, een overgang van de hoger gelegen zandgronden naar de lager gelegen kleipolders. Het zand is daar in de laatste paar duizend jaar van de laatste ijstijd vanuit de Noordzee naartoe gewaaid. De steile wand is vervolgens gevormd door de rivier de Schelde. Het hoogteverschil van de polder tot het maaiveld rondom het landhuis is twaalf meter. Hans vertelt dat het water in 1953 tijdens de ramp tot in

het landgoed stond. Een deel van de zandgrond is daarna afgegraven om de dijken te herstellen. Daardoor is in een deel van het landgoed een vallei ontstaan waar sinds de vijftiger jaren tal van bomen zijn aangeplant.

In het arboretum staan meer dan 150 boomsoorten, waarvan 90 met naambordjes. Hans en Jannie bewonen en beheren het gebied nu veertig jaar. Veel energie hebben zij gestoken in de aanplant van bodembedekkers, waardoor een afwisselend en divers bosbeeld is ontstaan.

De aanleg van de tuinen rondom het landhuis en de beplanting van het landgoed in de jaren vijftig en zestig komen zijn van de hand van tuinarchitect Jan Hendrik van Koolwijk, wiens archief via de Database Tuin van Wageningen University & Research digitaal vrij toegankelijk is. Jammer dat de Macedonische den (*Pinus peuce*) vlak bij het landhuis de storm Eunice in februari 2022 niet heeft overleefd. De boom is 63 jaar oud geworden.

De vallei met Madeliefjes, in de Achtlanenwijk